

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 225/03-8

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 15. októbra 2003 predbežne prerokoval sťažnosť V., spol. s r. o., V., zastúpenej advokátom JUDr. M. F., Advokátska kancelária F. – H., B., ktorou namieta porušenie svojho práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky Okresným súdom Bratislava I a jeho postupom, ktorým povolil vykonať v oddiele Sro vo vložke č. 11491/B zápis o výmaze spoločnosti L. P., s. r. o., B. z obchodného registra.

r o z h o d o l :

Sťažnosť V., spol. s r. o., o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 10. júla 2003 doručená sťažnosť V., spol. s r. o., V. (ďalej aj „sťažovateľ“), zastúpenej advokátom JUDr. M. F., Advokátska kancelária F. – H., B., Ž., ktorou namieta porušenie svojho práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“), ktorým povolil vykonať v oddiele Sro vo vložke č. 11491/B zápis o výmaze spoločnosti L. P., s. r. o., B. z obchodného registra.

Z obsahu sťažnosti sťažovateľa a pripojených príloh vyplývajú nasledovné rozhodujúce skutočnosti.

Okresný súd uznesením zo 17. augusta 2000 sp. zn. Sro 11491/B, ZPZ: 5590/Sro/2000 vyhovel návrhu spoločnosti L. P., s. r. o., B. a povolil vykonať v obchodnom registri v oddiele Sro vo vložke č. 11491/B zápis, ktorým sa spoločnosť L. P., s. r. o., B. vymazáva z obchodného registra okresného súdu. Toto rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť 21. augusta 2000 a v zmysle § 68 ods. 1 Obchodného zákonníka týmto rozhodnutím okresného súdu spoločnosť L. P., s. r. o., B. zanikla. V dôsledku tejto skutočnosti okresný súd prestal viesť zápis spoločnosti L. P., s. r. o., a súčasne s tým aj spoločnosti V., spol. s. r. o., ako spoločníka tejto spoločnosti v obchodnom registri okresného súdu.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) rozsudkom sp. zn. 3 M Obdo 2/2001 zo 7. novembra 2001 na základe mimoriadneho dovolania podaného generálnym prokurátorom Slovenskej republiky (ďalej len „generálny prokurátor“) podľa § 243e v spojení s § 243f ods. 1 písm. b) Občianskeho súdneho poriadku zrušil uznesenie okresného súdu sp. zn. Sro 11491/B, ZPZ: 5590/Sro/2000 zo 17. augusta 2000, ktorým okresný súd povolil vykonať zápis, ktorým sa spoločnosť L. P., s. r. o., vymazala z obchodného registra okresného súdu.

Sťažovateľ sa domnieva, že uvedený rozsudok najvyššieho súdu nenadobudol právoplatnosť v zmysle § 159 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku, pretože nebol riadne doručený. V tejto súvislosti uvádza, že v zmysle § 158 ods. 2 citovaného zákona rovnopis písomne vyhotoveného rozsudku sa doručuje účastníkom konania, prípadne ich zástupcom do vlastných rúk.

Podľa názoru sťažovateľa účastníkom konania o mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora, ktoré smerovalo proti výroku okresného súdu, ktorým tento rozhodol o povolení vykonať zápis o výmaze spoločnosti L. P., s. r. o., v obchodnom registri, je vzhľadom na § 243c Občianskeho súdneho poriadku v spojení s § 90 a § 200a citovaného

zákona spolu s § 31 ods. 1 Obchodného zákonníka osoba, ktorej sa zápis v obchodnom registri týka, teda v danom prípade spoločnosť L. P., s. r. o. Táto však dňom 21. augusta 2000, keď nadobudlo právoplatnosť rozhodnutie okresného súdu o výmaze spoločnosti z obchodného registra, zanikla. Najvyšší súd mal preto v zmysle § 104 v spojení s § 107 ods. 4 Občianskeho súdneho poriadku konanie o mimoriadnom dovolaní zastaviť.

Podľa sťažovateľa rozhodnutie najvyššieho súdu z dôvodu zániku účastníka konania spoločnosti L. P., s. r. o., nemožno tomuto účastníkovi doručiť v zmysle § 158 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku, čím nedošlo k naplneniu jednej z podmienok, ktorú tento zákon v § 159 ods. 1 vyžaduje pre právoplatnosť rozhodnutia. Preto vyššie uvedené rozhodnutie najvyššieho súdu nenadobudlo právoplatnosť, a preto nemá žiadne právne účinky na rozhodnutie okresného súdu, ktorým tento povolil zápis o výmaze spoločnosti L. P., s. r. o., z obchodného registra, a táto spoločnosť teda neexistuje, lebo zanikla. Okresný súd na základe vyššie uvedeného neprávoplatného rozhodnutia najvyššieho súdu však znovu vedie zápis zaniknutej spoločnosti L. P., s. r. o., a navrhovateľa ako jej spoločníka v obchodnom registri.

Sťažovateľ žiada, aby ústavný súd deklaroval porušenie jeho práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy okresným súdom, ktorý v oddiele Sro vo vložke 1149/B vedie spoločnosť L. P., s. r. o., ktorá zanikla, a ako jej spoločníka spoločnosť V., spol. s r. o., a zároveň zakázal okresnému súdu ďalej viesť spoločnosť L. P., s. r. o., v obchodnom registri okresného súdu.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 46 ods. ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky. Právo na prístup k súdnej ochrane však nemá a nemôže mať absolútnu povahu. Účelom citovaného článku ústavy je zaručiť každému prístup k súdnej ochrane, k súdu alebo inému orgánu právnej ochrany. Právo zaručené čl. 46 ods. 1 ústavy umožňuje každému, aby sa po splnení predpokladov ustanovených zákonom stal účastníkom súdneho konania. Ak osoba splní predpoklady ustanovené zákonom, súd musí osobe (právnickej aj fyzickej) umožniť stať sa účastníkom konania so všetkými procesnými oprávneniami, ale aj povinnosťami, ktoré z tohto postavenia vyplývajú.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

V sťažnosti sťažovateľa je jasne oddelený petit od jej ostatných častí. Ústavný súd je podľa § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde viazaný návrhom na začatie konania. Viazanosť ústavného súdu návrhom sa vzťahuje zvlášť na návrh výroku rozhodnutia ústavného súdu (petit). Ústavný súd môže teda rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľ domáha v petite svojej sťažnosti, a ostatné údaje pokladá za súčasť argumentácie (čl. 2 ods. 2 ústavy).

Podľa § 68 ods. 1 Obchodného zákonníka spoločnosť zaniká ku dňu výmazu z obchodného registra. Zániku spoločnosti predchádza jej zrušenie spôsobom ustanoveným v zákone. Jedným zo spôsobov zrušenia spoločnosti je aj zamietnutie návrhu na vyhlásenie

konkurzu pre nedostatok majetku (§ 68 ods. 3 písm. d) Obchodného zákonníka). Podľa § 68 ods. 4 citovaného zákona ak návrh na vyhlásenie konkurzu bol zamietnutý pre nedostatok majetku, vykoná súd na základe právoplatného rozhodnutia výmaz spoločnosti z obchodného registra.

Krajský súd v Bratislave uznesením č. k. 4 K 127/00-44 z 8. augusta 2000 zamietol návrh na vyhlásenie konkurzu na dlžníka L. P., s. r. o., pre nemajetnosť.

Na základe uvedeného na návrh vyššie uvedenej spoločnosti okresný súd uznesením sp. zn. Sro 11491/B, ZPZ: 5590/Sro/2000 zo 17. augusta 2000 povolil vykonať zápis tejto skutočnosti do obchodného registra v oddiele Sro vo vložke č. 11491/B týkajúcej sa spoločnosti L. P., s. r. o., ako aj zápis, že táto spoločnosť sa vymazáva z obchodného registra. Toto rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť 21. augusta 2000.

Najvyšší súd rozhodnutím sp. zn. 3 M Obdo 2/2001 zo 7. novembra 2001 na základe mimoriadneho dovolania generálneho prokurátora zrušil uznesenie okresného súdu o výmaze spoločnosti L. P., s. r. o., z obchodného registra okresného súdu.

V konaní o vykonanie zápisu do obchodného registra musí súd skúmať, či sú splnené podmienky pre žiadaný zápis. Navrhovateľ zápisu musí listinami doložiť existenciu skutočností, ktoré majú byť do obchodného registra zapísané, prípadne aj splnenie ďalších podmienok (§ 200b ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku a § 31 ods. 2 Obchodného zákonníka). Listinou, ktorú musí predložiť žiadateľ súčasne so žiadosťou o výmaz, je aj písomný súhlas správcu dane (rozsudok najvyššieho súdu z 18. augusta 1993 sp. zn. Obz 9/93).

Daňový subjekt zapísaný v obchodnom registri je povinný predložiť súčasne so žiadosťou o výmaz z obchodného registra písomný súhlas správcu dane. Povinnosť žiadať o písomný súhlas správcu dane s ukončením činnosti majú aj ostatné daňové subjekty (§ 33 ods. 2 zákona Slovenskej národnej rady č. 511/1992 Zb. o správe daní a poplatkov a o zmenách v sústave územných finančných orgánov v znení neskorších predpisov).

Okresný súd si vyššie uvedený súhlas správcu dane pred povolením výmazu spoločnosti L. P., s. r. o., nevyžiadal.

Registrový súd vo veci rozhodol bez toho, aby požadoval od sťažovateľa doloženie písomného súhlasu správcu dane s výmazom z obchodného registra spoločnosti L. P., s. r. o. Opomenul, že povinnosť predložiť registrovému súdu súhlas správcu dane s výmazom z obchodného registra má každý daňový subjekt zapísaný v obchodnom registri.

Bez predloženie súhlasu správcu dane registrový súd nemôže vyhovieť návrhu na vymazanie daňového subjektu z obchodného registra (rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 4 Obz 10/94).

V dôsledku predmetného rozhodnutia najvyššieho súdu sa konanie o výmaz spoločnosti L. P., s. r. o., vrátilo do štádia podania návrhu na výmaz spoločnosti z obchodného registra, keďže spoločnosť bola v zmysle § 68 ods. 3 písm. d) Obchodného zákonníka zrušená. Následne registrový súd vyzval listom zo 7. marca 2002 spoločnosť L. P., s. r. o., na splnenie povinnosti doručiť mu súhlas správcu dane s výmazom.

Návrh na zmenu zápisu do obchodného registra týkajúceho sa právnickej osoby podá jej štatutárny orgán, ktorý koná za právnickú osobu, ktorá je navrhovateľom i účastníkom konania, jej sa doručuje uznesenie. Taktiež rozhodnutie o mimoriadnom dovolaní doručuje dovolací súd účastníkom konania v zmysle § 243j Občianskeho súdneho poriadku.

V tých prípadoch, keď najvyšší súd na základe mimoriadneho dovolania proti právoplatnému uzneseniu súdu zruší rozhodnutie registrového súdu, vákuum legis úpravy právnych vzťahov vzniknutých v tomto prípade, teda aj doručovania rozhodnutia najvyššieho súdu, vyplňa v praxi uplatňovaná judikatúra všeobecných súdov (rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. Obz 9/93, 4 Obz 10/94, Rc 10/98). Podľa nej najvyšší súd ak neboli splnené podmienky pre zápis výmazu spoločnosti z obchodného registra, uznesenie registrového súdu zruší a vec mu vráti na ďalšie konanie, pričom rozhodnutie doručuje štatutárnemu orgánu tejto spoločnosti.

Ústavný súd pri svojom rozhodovaní o sťažnosti sťažovateľa vychádzal z toho, že základné právo na súdnu ochranu sa v občianskom súdnom konaní upravenom v Občianskom súdnom poriadku efektívne garantuje iba vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže občianskoprávny súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky druhy konaní pred občianskoprávnym súdom, teda aj pre konanie vo veciach obchodného registra. V okolnostiach prípadu povinnosť splnenia procesných podmienok výmazu je na strane účastníka konania. Spoločnosť V., s. r. o., ako spoločník obchodnej spoločnosti L. P., s. r. o., ktorá podala návrh na výmaz do obchodného registra, nie je účastníkom konania. Táto osoba, resp. jej zápis (výmaz) je objektom konania, a nie jeho subjektom. Zrušenie uznesenia okresného súdu o výmaze spoločnosti L. P., s. r. o. (výmaz je podmienený splnením povinnosti tejto spoločnosti predložiť súhlas správcu dane s výmazom), nič nemení na veci, že predmetná spoločnosť, ktorej spoločníkom je sťažovateľ, je zrušená.

Sťažovateľ požaduje, aby ústavný súd inak hodnotil závery, ku ktorým dospel okresný súd v spojitosti s procesnými podmienkami výmazu spoločnosti L. P., s. r. o., z obchodného registra. Na iné právne hodnotenie a zmenu právnych názorov všeobecných súdov utváraných pri ich zákonných postupoch ústavný súd však nie je oprávnený. Ústavný súd je oprávnený aj povinný posúdiť prípadnú neústavnosť konania alebo rozhodovania všeobecných súdov, t. j. či v konaní pred nimi nedošlo k porušeniu ústavnoprocených princípov (čl. 46 až 50 ústavy) alebo či ich rozhodnutia nie sú svojvoľné. Takto vymedzená právomoc ústavného súdu však nemá za následok vznik oprávnenia a povinnosti prehodnocovať právne názory všeobecných súdov, ku ktorým tieto súdy dospeli na základe výkladu a používania zákonov (podobne aj I. ÚS 21/98, IV. ÚS 110/03).

Postup okresného súdu spočívajúci v rešpektovaní rozhodnutia najvyššieho súdu nemožno pokladať za prejav jeho svojvôle. Výklad § 159 ods. 1 a § 158 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku prezentovaný sťažovateľom vedie k obchádzaniu účelu zákona. Jeho dôsledkom je, že najvyšší súd by nemohol reálne uplatňovať svoju právomoc preskúmať rozhodnutia o výmaze obchodných spoločností z obchodného registra, lebo by pre nemožnosť ich doručenia už vymazaným obchodným spoločnostiam tieto rozhodnutia

nemohli nadobudnúť právoplatnosť. Ak zákonodarca priznal najvyššiemu súdu právo preskúmať rozhodnutia o výmaze obchodných spoločností z obchodného registra, tak treba aj § 159 ods. 1 a § 158 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku vykladať tak, aby takéto rozhodnutie najvyššieho súdu mohlo nadobudnúť právoplatnosť.

Na základe týchto skutočností ústavný súd dospel k záveru o nedostatku príčinnej súvislosti medzi konaním okresného súdu a možným porušením základného práva sťažovateľa upraveného v čl. 46 ods. 1 a v nadväznosti na to k záveru o zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti sťažovateľa.

Z uvedených dôvodov rozhodol ústavný súd tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. októbra 2003